

KISVÁRDAI LAPOK

JÚNIUS 23.

A HATÁRON TÚLI MAGYAR SZÍNHÁZAK XX. FESZTIVÁLJÁNAK NAPILAPJA – X. ÉVFOLYAM 5. SZÁM – 2008. JÚNIUS 23.

Látszunk

Stúdiószínházak nézőterének bevett elrendezése a két vagy többoldali tribün. Ilyenkor nem csupán a színészek kerülnek speciális helyzetbe – több irányban kell játszaniuk, ügyelve arra, hogy egyik oldalon se érezze magát kismimmizettnek a publikum –, hanem a nézők is. A gyakran színházba járó ember hamar felismeri ennek a helyzetnek a különleges előnyeit. Szerencsés esetben olyan nézőtársakat figyelhet meg, akiknek ízléséről, spontán reakcióiról, fogékonyságáról vagy humorérzékéről más módon aligha szerezhet tapasztalatot.

Nem akármilyen élmény volt például azt látni, hogy a Katona József Színház Notóriusok-sorozatának egyik estéjén a szemközt ülő Máthé Erzszi miként figyelte nagy élvezettel a Major Tamást alakító Hajduk Károlyt. A nagyváradiak tegnapi Nick Carter-előadásán is óhatatlanul átpillantgattam a túloldalra, arra kíváncsian, hogy vajon mit lehet leolvasni Ascher Tamás arcáról, vagy hogy melyik szereplőt nézi kedves mosollyal Eszenyi Enikő. Kisvárdai tapasztalataim tárházából kéretlenül előtör Hegedűs D. Géza – alighanem ő tudja a legelragadtatottabb arckifejezéssel nézni a határon túli kollégáit.

Aztán oly sok ártatlan bámészkodás után az ember egyszer csak rájön, hogy nem csupán felelőtlen nézdigelésből áll a stúdiószínházi világ. Hiszen a szemközt ülők számára én magam is az előadás látványvilágának részét képezem. (Arról nem is beszélve, hogy talán a játszó színésznek is érzékelhető a hozzáülésem: elfogadó, biztató-e a nézése, az arckifejezése, a testbeszédem, vagy inkább tartózkodó, netán hűvösen elutasító?) A rám látó nézőnek én is odatartozom az előadás-hoz, s biodíszlet voltomban az értelmezési lehetőségek széles skáláját kínálom. Utólag is elfog az aggodalom. Vajon megfelelő elem voltam-e a Prah című Spiró-darab konyhájában egy hokedlin ülve a múlt héten Pécsen? S vajon pozitívan járultam-e hozzá a Nick Carter-előadáshoz az izgalmas tér első sorában ülve? Hát a szomszédom? A mögöttem ülők? Tudták-e, hogy ők is számítanak?

Nézők, legyetek óvatosak és odaadók! Vigyázzatok! Benne vagyunk!

Stuber Andrea

Elspórolt félkeret

Kárpáti Péter: Nick Carter - Nagyvárad Állami Színház Szigligeti Társulata

Szeretem a talányos színházat. De nem szeretem, ha nem tudhatom, hogy talányos színházat látok. Hajlamos vagyok értelmetlenségnek vélni, amit nem értek. 2001-ben, amikor **Novák Eszter** rendezésében a tatabányai színház mutatta be a darabot, elsősorban pompás stíluspárodianak néztem, amely egyúttal fanyar bölcsességgel szól az ílések és pofonok, illetve az emberi jellemek és kapcsolatok változékonyságáról. Most, a nagyváradai előadását nézve, szinte végig képtelen voltam bármire is gondolni, és végképp nem tudtam már földézni azt a régi produkciót sem.

Hogy mit is láttunk, azt csak a játék végén sejtethetjük meg. Akkor is csak homályosan. Szerencsére némi kutakodás után kideríthető a lényeg. Egy korábbi szereposztási változat például nem olyan szűkszavú, mint a mostani fesztivál műsorfüzete, amely egyszerűen csak felsorolja a három szereplőt. Abból megtudhatjuk, hogy akit **Dimény Levente** játszik, az nem csak Nick Carter, de Mihálynak is hívják, akit **Kiss Csaba** alakít, az Dr. Quartz mellett Tamás is, **Gajai Ágnes**, azaz Ms. Zonani pedig Éva névre is hallgat. Szóval Szerb Antal *Utazás holdvilágában* szereplőit idézik. Ebből már sejtethetjük, amit egyébként a rendező **Pinczés István** nyilatkozatából is megtudhatunk: „...egy fikatív teret, játék-módot találnak ki maguknak ezek a fiatalok, akiket mi úgy értelmeztünk, mintha 20-22 éves egyetemi hallgatók lennének. A valóság szörnyűsége és elviselhetlensége előtt menekülnek bele a játékba,

Gajai Ágnes és Dimény Levente

ahogy a Nick Carter című amerikai ponyvaregény hőseinek bőrébe belebújnak, és abban a kicsit félművelt játék- és beszéd-módban próbálnak létezni, érzelmeket kifejezni, amit abban az időben a húszas évek végén, a harmincas évek elején az amerikai ponyvaregény magyar változatában itt is kiadtak.”

Ilyesmire csak az előadás utolsó perceiben gondolhatunk, amikor az addigi, a száz évvel ezelőtti, a romantikus kaland- és történelmi regények dagályát továbbduzzasztó, kényszeresen emelkedett, illetve a forszírozott emelkedettséget parodizáló beszédmódból mintha természetes hanghordozásra váltana a színen maradt két fiatalember. Ekkor tehát újra kellene gondolnunk, visszafelé újra kellene értelmeznünk, amit egy és negyed órán át láttunk. Ez természetesen képtelenség.

Más kérdés, mit ér **Kárpáti Péter** darabja. Azt hiszem, éppen annyit, amennyit az előadás kihoz belőle. Szóval amennyit a rendező meg a színészek belelátanak. Az a gyanúm, hogy a produkció alkotói a fent leírt ötlettől elvakítva, nem kutatták a szövegben bujkáló mélyebb lehetőségeket, s ráadásul mintha utóbb meg is riadtak volna az eredeti elgondolástól. Legalábbis nem merték, akarták, tudták következetesen végigvinni. A három mai fiatal ötlete, akik a Nick Carter-füzetek

világába képzelődik magukat, talán hogy elbújjanak a jelenük előtt, talán éppen azért, hogy mégis valahogy szembenézenek magukkal, szabályos keretjüket kívánna. Ennek nem lehet elspórolni az elejét. Vagy vállalni kell valamennyi következményével együtt, vagy le kell mondani róla. Vagy tudomásul kell venni, hogy csökken a talányosság, és minden bizonyos értelmes rendbe áll, vagy meg kell maradni a szerző által csak játéknak nevezett szöveg talányosságánál. És akkor a talányosságot kell eljátszani, lehetőleg komoly mélységeket sejtető tartalommal.

Florina Bellinda Birea díszlete és jelmezei egymás mellé halmozzák a nosztalgikus krimiparódia és a zilált-rendetlen, lepusztult egyetemista lét külsőségeit-kellékeit, anélkül, hogy a két világ között átjárás, netán szellemes kapcsolatrendszer alakulna ki. A játékos pedig addig forszírozzák-hangsúlyozzák a paródiát, míg ki nem kötnek egy némileg alpári szórakoztatóipari stílusnál. Ekkor végre legalább fölébred a közönség. Ezt kellene a visszajára fordítani, erős csattanóvá hegyezni a végső percekben megszólaló bensőséges, fájdalmas lírai hangnak. Szép, nagyra látó elgondolás. Csak működésképtelen.

Dimény Levente és Kiss Csaba

Ne a gyerek előtt?

Henrik Ibsen: Nóra – Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem Akadémiai Műhely

A háromfelvonásos Ibsen-dráma itt szünet nélküli másfél órába sűrűsödik. A lecsupaszított szövegváltozatot is jegyző rendező, **Patkó Éva** munkájáról mégis tűzés volna azt állítani, hogy benne a szereplők szédítő tempóban loholnának végzetük felé: az események inkább komótosan cammognak a maguk útján, ám az egész elsősorban nem emiatt nem villanyoz fel.

Pedig az alkotók gondoskodtak róla, hogy nagyon mai, azaz nagyon időtlen legyen az, amit látunk. **Staicova Karina** absztrakt, piros és fehér labdákkal pettyegtetett, steril fehér teret tervezett: a nézőtér felé enyhén szélesedő folyosót látunk, melynek szalagfüggöny-falain könnyedén át lehet lépni. A kisebb-nagyobb gömbök jól helyettesítik az előírásos polgári enteriört, miközben a térben való „véletlen” elhelyezkedésük előhívja a darab másik, eredeti címváltozatát, a babaszobát is. Nóra itt tölti napjait, itt fogadja vendégeit, s innen csak egyszer távozik, a bálba (ahol remélhetőleg tüzebben ropja, mint amilyen előzetest adott belőle). A hátsó falon fehér vetítővászon: élőben közvetíti az eseményeket egy fiatal lány a rendezői jobbon állványra helyezett kamerájával.

A nagyronótt gyerekszoba lakója Nóra (**Tompa Klára**), aki gesztusaiból s a többiek reakcióiból kikövetkeztethető-

Lőrinczi Máthé Rozália és Tompa Klára

en állapotos (a Helmer házaspárnak a darabban még meglévő három kisgyermekét kihúzták a szövegből). A nagy eseményt környezetének minden tagja várja, és szemmel láthatólag őt is elégedetté teszi anyaságának tudata. Tompa Klára Nórájában az a leginkább szokatlan, hogy nyugodt, rokonszenves teremtés: szeretetre méltó és szeretetre vágyó, többnyire megfontoltnak tűnő gyereklány, nem pedig elkényeztetett, mondén dáma vagy hisztis csitri.

Férje, Torvald Helmer (**Bányai Kelemen Barna**) igazán nem vádolható azzal, hogy szárnyaló fantáziája folyton veszélybe sodorná: tisztességes, kissé merev, tökéletesen szürke típusvivalatnoknak tűnik. **Korpos András** mint Rank doktor, nagydarab mókamester, hamarost bekövetkező halálára derűsen készül a fickó. Amikor nem a halállal, akkor a szép hölgyekkel kokettál, de vágyai aligha realizálódnak, ez inkább maga fabrikálta imidzsének része. Krogstad **Nagy Antal** alakításában tejfelesképű kölyök, aki ugyan zsarolásról beszél, de eszembe se jut komolyan venni. Ahogy a **Lőrinczi Máthé Rozália** játszotta Lindéné is épp olyan súlytalan, mint – valljuk be – a legalább *valamilyen* Rank kivételével az összes többi, pasztell karakter. (Lindéné esetében a szokott motiváció mellett sejtetve van egy újabb is: neki nincs /nem lehet?!/ gyereke, tán

Bányai Kelemen Barna és Tompa Klára

ezért vágya oly nagyon az állapotos Nóra családi idilljének elveszejtésére?)

Nóra terhelessége valójában csak az egyik nővum: a szereplők jelenetvégeken rendre a kamera elé állva mondanak egy-két sommás mondatot Nóráról. Például Lindéné: „Szerettem volna a barátja lenni”, vagy Krogstad: „Nem tudtam elmondani, amit akartam.” Legtöbbször így, múlt időben, vagyis mintha rekonstrukciót látnánk a színen. Emlékező drámajátékban prezentálják és élük át újra a szereplők a hajdani történéseket, olykor kiegészítve az eseményrendet személyes (ám mérsékelt izgalmas) kommentárjaikkal. No de mire, vagyis kire megy ki a játék, kinek a kedvéért kell újramesélni a történeteket?

A kameránál álló, mindvégig néma szereplőt a zárlatban megkéri Nóra, hogy állítsa le a felvételt. A többi szereplő is bejön, hogy meghallgassa a konklúziót. A főszerepben Nóra és Torvald, akik dühös (sajnos nem túl jól megírt) szóváltás keretében sommázzák múltjuk e sötét fejezetét. A röpké kibeszélő-show után össznépi majálisangulat: mindenki a földre heveredik, és végre leesik, hogy a Nóra és férje közé odabújó operatőrlánnyal volt várandós az asszony, vagyis neki szólt a mese. Közben meg harsog a hangszórókból: This is invitation, not a threat.

Áttuningolva

Manases István borban utazik

– Hat éve végeztél a színiegyetem Kolozsváron, és abban az évben a *Kék, kék, kék* című vizsgaelőadásotokkal valóságos sztárok lettetek otthon is, Kisvárdán is.

– Hát, ha annyira jó sztárok lettünk volna, a Katonába hívnak...

– Ennek az előadásnak köszönhetően hívtak téged és három osztálytársad Kassára – bevonultatok a színháztörténetbe azzal, hogy kolozsvári végzősként Szlovákiába szerződtek. Négyen mentek akkor Kassára, gyakorlatilag a fél osztály együtt maradt.

– Örültem ennek, mert szeretttünk volna együtt maradni. Ami nyilván ábránd volt, mert ma képtelenség, hogy valamely kőszínház egy teljes évfolyamot, nyolc embert együtt vegyen fel. Az évfolyamvezető tanárunk, Hatházi András mindig azt mondta, és én is azt hiszem, hogy nem lett volna jó. Szerintem egy ilyen csapat hat-hét évig működik, tehát nekünk főiskola után két-három évünk lett volna hátra addig, amíg magától is szétesik a csapat. Jó lehetőség volt, hogy négyünket hívtak Szlovákiába. Semmit nem tudtam Kassáról azon kívül, hogy szép város. Euforikusan hatott rám belecsoobbani az ismeretlenbe.

– És teljesültek a várakozásaitok?

– Több volt az ígéret, mint amennyi megvalósult. Nem sikerült Kassán kezdeni az évadot, akkoriban még hihetetlen bürokrácia volt a két ország között, sok időbe telt, míg elintéztük a papírjainkat. De végigcsinálta a színház is, mi is.

– Ezek szerint nagyon akartak titeket.

– Akkor igen. Sajnos a művészeti vezető, Darina Poldautfová, aki akkor áthívott minket, évad végére otthagya a társulatot.

– Aztán néhány éve azt vettük észre, hogy a neved már nem a kassai

színház szereposztásában szerepel, hanem a komáromiban. Mi történt?

– Szép volt, jó volt, elég volt. Felhívtak Tóth Tibor, és jó lehetőségnek tűnt, hogy átmenjek Komáromba.

– Mivel kecsegtetett?

– Kívülről is azt láttam, és odaszereződve megbizonyosodtam arról, hogy Komáromban remek csapatmunka van. Két és fél éve a *Vérnászban* a Vőlegény volt az első komáromi szerepem.

– Mitől tud ez a társulat csapatként létezni?

– Konstelláció... Á, mondtam, hogy rossz interjúalany vagyok!

– Kérdezem máshogy: mi az a törekvés, ami összefogja a társulatot?

– Hát, a hagyományosabb stílust kell művelnünk, de kicsit áttuningolva, hogy a nézők se botránkozzanak meg, és nekünk is legyen szakmai elégtételünk. Egyszerűen az van, ha például meglátják a plakáton, hogy stúdió-előadás, rögtön elrettennek. A színház elég sokat engedett az igényeiből, most már a nézőnek is engednie kellene. Sok előadásunknak jó a szakmai visszhangja, de otthon észre sem veszik. Ne adj' Isten, hogy egy bazmeget kiejts a szádon! Viszont állva tapsolnak, ha eljön Kulka János és Vári Éva, majd telibazdmegeli a színpadot a *Hat hét, hat táncban*. Jaj, hagyjuk, mert csak felhúzó magam!

– Mekkora közönségetek van?

– Egy előadást körülbelül tizenhét-szer játszunk.

– Az sok.

– Sok, de ebből tíz diákelőadás, délután háromtól. És ezért is sokat kellett harcolni, mert a pedagógusok legszívesebben délelőtt tíztől elcsapnák a diákokat színházba.

Azt sem bírják megemészteni, hogy az idén bemutatott, Keresztes Attila rendezte *Csárdáskirálynő* végén nincs hepiend. Pedig ez az előadás pont azért fér bele a komáromi színház repertoárjába, mert kicsit más, mint a hagyományos.

– A bor is kicsit más.

– Amikor megláttuk a szöveget, nagyon megrémültünk. Gárdonyi semmit nem bízott ám a véletlenre! Baracs Imrére vonatkozóan olyan instrukciót ad, hogy harmincas éveiben járó, gu-taütésre hajlamos. De szerettem Bezerédi Zoltánnal dolgozni, mert folyamatosan rákényszerít, hogy gondolkodj. Most is eljött felújítani, és csomó új dolgot találtunk ki. Húsz előadás után rutinból dolgozik az ember. Na, ezt ő nem hagyja.

És jönnek a falvédőről

Gárdonyi Géza: A bor – Komáromi Jókai Színház

Nyers fából készült, rombusz alakú, felénk lejtő küzdőtér, házastársi csatározások, falubéli együttélési meccsek expresszionista ringje fogadja a játszókat, akik ünnepi feketében sereglenek be a szaxofon, klarinét s a doromb nyekergő hangjaira, s mintha közös mesélésre szánták volna el magukat, elkezdik az estét. A produkció harminchatodik előadása zajlik. A díszlet **Győri Gabriella**, a jelmez **Cselényi Nóra** munkája. Cifrázott, sikoltó futamok a hangszereken, Gárdonyi bajsát idéző vörös hímzésű falvédő a háttérben, s kék-sárga cirku-szi villanykörték az ajtókeretekben. Fakoporsót emelnek középre, rajta fölírás: A Bor. Valami szorgalmazott bizarréria feszíti az első perceket, ami később is gyakorta beköszön a játékba. Gárdonyi portréja például parázsló szemeket növeszt a végkifejletben.

De kezdjük az elején. Baracs Matyi (**Hajdú László**) kiszabadult a börtönből, s most Göre Gábor, a bíró (**Fabó Tibor**) vezetésével visszafogadja a falu, mondván, „nem gonoszság miatt volt bezárva, hanem verekedésért”. S már itt is vagyunk a falun vagy családon belüli erőszak klasszikus helyzeteinél. Matyi bátyja, Baracs Imre (**Manases István**) nemivó lett, ugratják is ezért. Hosszan. Lassú körökben ereszkedik le a baj. Végül az egyre kapatosabb társaságnak sikerül odakergetni a pohárhoz, aminek következtében csúnyán lerészegedik, elszórja a rábízott pénzt, s feleségét is elkapja egy husággal. Az asszony, aki nem egészen érthető dramaturgiai rend szerint, maga is biztatta az ivásra, kisfiával együtt hazamenekül.

Öt hét múlva (második felvonás) látjuk a leklottgatyásodott férfit s annak az elszőköt asszony, Juli (**Holocsy Krisztina**) hűgába, Roziba (**Holocsy Katalin**) szerelmes öccsét, amint tüneményes jelenetben próbálnak valami ehető keríteni a házban. Galamblelkükre jellemző, hogy egy csirke nyakát sem képesek átvágni. A gazdag özvegy (**Molnár Xénia** humorral teli alakítása) megpróbálná becserkészni az elhagyott szomszédot, de aztán beéri a település érte veszkölődő lódoktorával (**Bernáth**

Tamás). **Ropog József** mint apa, s **Varsányi Mari** mint aggódó anya, sőt nagyanya, elbűvölő kvartettet játszik az asszonya után sompolygó, megint absztinens férfival s visszaédesedő asszonykájával.

Visszahúzható lenne a szöveg egy pár jelenetes egyfelvonásosra. De három lassú felvonást kell végigélni, míg a boldog vég bekövetkezik. **Kovács Márton** magyar dallamokat szétszálazó, rajzos zenéje diákszínpadok ritmusgyakorlatait is engedélyezi, de operai magasságokba is képes lendülni. A játék stilizáltsági fokát rendkívüli mértékben határozza – határozná – meg ez a zene. Különös élmény látni, hogy miként válik Gárdonyi Durbints sógoros népszínművéből időnként Weöres – Ránki **Csalóka Péter**éhez is mérhető zenemű vázlata. Igen ám, de annak ellenére, hogy a jelenetek általában mozgásban is megtervezettek, hiszen koreográfusuk **Bodor Johanna**, mozgástervezőjük **Gyöngyösi Tamás**, a játék egésze ritmustalan. S bár időnként artisztikus, zenei kereszt-szemes mintázat futja be a színpadot, a jelenetátkötések elnagyoltak, a térszerzés esetlegesnek tűnik.

Ahhoz, hogy ez a csábító, bár épp csak érintett, expresszív elemekkel szabdaltnépi szürrealizmus valóban

lebegni tudjon, feszes táncjátékra lenne szükség. Nem lehet „gyalog” kikopogni egy röptetni kívánt helyzetből. A testek legfeljebb ha Móriczban állnak, a poentírozás viszont – érthető, de nem a legszerencsésebb módon – a biztos kezű színháziak, Szép Ernő vagy Molnár felé tolná a stílust. Kilógnak az estből a görög drámákra vagy spanyol nagyjelenetekre emlékeztető stílusú páros összeveszések. Ha már spanyol, akkor García Lorca bábjátékainak humora lenne vállalható.

Az a lírai erő, amivel Holocsy Krisztina JuliJa megérinti visszatért férje vállát, vagy az a gyönyörű zárókép, amikor a házaspár úgy fogja meg kisfiát, mintha vízszintesen suhanó angyalként, röptiben tapadt volna rájuk, inkább a költészet felé nyit átjárókat. Ebben a játékban benne van egy különös, tágas, bájos, szomorú mese. S nem lenne lehetetlen a láthatóvá tétele.

De ahol ilyen szépen törlik meg a széket a vendégnek, ott nem ejthetik-dobhatják-hagyhatják földön a kenyeret, mert az egyszerűen lehetetlen. Elég elolvasni hozzá még pár Gárdonyi-könyvet.

Gabnai Katalin

Forrás: Komáromi Jókai Színház honlapja

Túl az ötvenötödik évadon

Jubileumot ünnepeltek a Komáromi Jókai Színházban

Egy lócsiszár virágvasárnapja

A Komáromi Jókai Színház a 2007/2008-as színházi évadban ünnepelte megalakulásának 55. évfordulóját. Egy-egy jubileumi évadban a színház iránti érdeklődés megnő, ugyanakkor a színházzal szembeni elvárások is fokozódnak. Nem volt ez másképp most sem.

Az ünnepi évad Gárdonyi Géza *A bor* című zenés népszínművével indult, melynek előbemutatóját június végén tartottuk a magyarországi Komáromban található monostori erőd szabadtéri színpadán. Az előadást Bezerédi Zoltán rendezte, díszlete Győry Gabriella, jelmezei Cselényi Nóra tervei alapján készültek. Az előadás különlegessége Kovács Márton népdalokból, népzenei motívumokból írt zenéje, amelyet a játékosok szólaltatnak meg. Következő bemutatónk, a *Hófehérke meg a törpék* című mese-operett gyermekközönségünk számára készült. Albert Péter, Barabás Árpád és Lőrinczy Attila meseátiratát Pille Tamás állította színpadra Howard Lloyd díszletében. Az előadás nagy sikert aratott ifjú nézőink körében, s ezzel sikerült beindítani a „családi színház” projektünket.

Az évad ünnepi díszbemutatója 2007. november 23-án volt, az *Egy lócsiszár virágvasárnapja* című Sütő András-dramát Lukáts Andor rendezte, munkatársai Nagy Viktória (díszlettervező), Gadus Erika (jelmeztervező), Sáry László (zenei munkatárs), Gyöngyösi Tamás (koreográfus) voltak. A premier napján

került sor a „Határon túli színházak ma-holnap” címet viselő színházi konferenciára, amelyen kilenc határon túli színház képviselője vett részt Erdélyből, Vajdaságból és a Felvidékről. A színház az ünnepi évad apropóján kiadott egy emlékkönyvet is, melyben az 55 évad repertoárján, valamint a színház történeti összefoglalókon túl a színház múltjának és jelenének

fontos személyiségei által írt vallomások, visszaemlékezések olvashatók.

A Lócsiszár próbafolyamatával párhuzamosan folyt a munka a Vasmacska Stúdiószínpadon is. Charlotte Keatley *Anyám azt mondta, hogy ne* című

Csárdáskirálynő

kortárs drámáját állította színre Lévy Adina, aki másodízben dolgozott színházunkban, és szeptembertől művészeti tanácsadóként, május elsejétől pedig művészeti vezetőként is részt vesz a társulat életében. Az előadás igazi jutalomjáték négy színésznő számára, s nemcsak szakmai, de közönségsikernek is örvend, ami azért fontos, mert konzervatívabb értékrendet valló közönségünk ez idáig elzárkózott a stúdiószínpadon készült előadásoktól.

Az újév második napján kezdődtek volna a próbák, s február elejére terveztük Shakespeare *A vihar* című színművének bemutatóját Victor Ioan Frunză

rendezésében. A produkció előkészületei meg is kezdődtek, sajnos azonban technikai okokból az előadás nem jöhetett létre. Mivel ez csak decemberben derült ki, nem volt lehetőség arra, hogy előkészítsünk egy másik előadást, így az ünnepi évadban a tervezettnél eggyel kevesebb bemutatót tartottunk. Noël Coward *Forgószínpad* című keserűes játéka évek óta szerepelt a terveink között. Konter László rendezésében a színház alapító tagjai és emblemikus nyugdíjas színésznői léptek színpadra, és arattak sikert a hálásan emlékező publikum körében. Márciustól Kálmán Imre dallamai költöztek a Komáromi Jókai Színház falai közé. Keresztes Attila, a Kolozsvári Állami Színház igazgatója állította színre, értelmezte újra a *Csárdáskirálynőt*. A kis létszámú társulat, amely korábban soha nem játszott nagyoperettet és még nem kísérte nagyzenekar (az előadást a huszonegy tagú Raab

Sinfonietta kíséri, zenei vezető és karnagy Incze G. Katalin) keményen dolgozott, hogy feljön a feladathoz. Az eredményt – és a Csárdáskirálynő fogadtatását látva, megérte a fáradságot.

55 éves a Jókai Színház. Az évadban 143 előadást játszottunk, és 10 színház 31 előadását láttuk vendégül. Játszottunk a Divadelná Nitra nevet viselő nemzetközi fesztiválon, az új pozsonyi Nemzeti Színházban, valamint a Vendégjáték Budapesten program keretében a budapesti Tháliában. Voltak meghitt, ünnepi pillanatok, munkás hétköznapiak, életveszélyes helyzetek, termékeny szakmai találkozások és meddő viták. Pár héten belül megkezdődik a színház nézőterének és színpadának rekonstrukciója. S talán nem csak a színház technikai parkja újul meg szeptembertől...

Varga Emese

Fotók: Dömötör Ede

Dráma, móka, kacagás

Kassán a szlovák közönség is kedvelte a Szent Erzsébet-színművet

Furcsa pár

Elérkeztünk az évad végéhez, ám előtte hagyományainkhoz híven ellátogattunk Kisvárdára. Itt az alkalom, hogy visszatekintsünk a kassai Thália Színház idei munkájára.

Az új évadot színházunk két bemutatóval indította. A legkisebbeknek készült V. Orlov *A lopott tojás titka* című mesejáték, Cibula Péter író-rendező alkotása. A háromszereplős darab (Kristóf Roland, Flórián R. Szabolcs és Tóbisz Titusz) nem igényelt drága kellékeket, elég volt az apró nézők képzelőerejére támaszkodni. Ez egy igazi mai mese gyerekekről, felnőttekről, barátságról és hamisságról, valamint arról, hogy a valódi barátság pénzért nem kapható.

A felnőtteket felhőtlen szórakozás várta, egy klasszikus, tökéletes bulvárdarab: Neil Simon *Furcsa pár* című vígjátéka. Korognai Károly, színházunk új főrendezője a rendezés mellett színészként is debütált. A két főszereplő, Félix (Dudás Péter) és Oscar (Korognai Károly) szinte lubickolt a testre szabott szerepekben. A többieknek is hálás epizódok jutottak.

2007-ben ünnepeltük Szent Erzsébet születésének 800. évfordulóját. Színházunk huszonhat szereplős drámával állított emléket a Kassához többszörösen is kötődő Árpád-házi szentnek. A nevéhez fűződő történelmi eseményeket – felkérésünkre – Egressy Zoltán „szedte csokorba”. A mű nagy érdeklődést váltott ki, ezért a magyar

nyelven nem értő látogatók kedvéért szlovák nyelven feliratoztuk is a produkciót, amelyet Beke Sándor rendezett. Erzsébetet Šafařík Kata, végzős pozsonyi egyetemista játszotta, aki az új évadra a Tháliához szerződik.

Decemberben egy különös Csáth Géza művet, *A Janikát* tűztük műsorra. Korognai Károly rendező a furcsaságokat tovább fokozta. Pertics Jenőként eljátszotta az idősödő férj csalódásainak teljes skáláját. Petrik Szilárd folyamatosan érezte a feszültséget és a kilátástalanságból eredő szenvedést Boér Kálmán szerepében. Fiatal színésznőnk, Varga Lívია Arankaként sikere-

sen oldotta meg a férjét csaló nő szerepét. A közönség vastapsa igazolta, hogy a Tháliában igenis szükség van komoly drámákra is.

2008. február 7-én „A revizor úr kérette az urakat”. Gogol komédiáját a pozsonyi szlovák rendező, Štefan Korenčí állította színre. A Polgármester (Pólos Árpád) látszólag magabiztosan uralja a terepet, ám valójában csupa szorongás az élete, hiszen bármikor belebukhat kétes üzemeibe. Butuska, de nagyravágyó felesége (Kövesdi Szabó Mária) és lányuk (Nagy Kornélia) mindent elkövetnek, hogy a kisvárosba érkező álvizor, Hlesztakov (Bocsárszky Attila) a családjuk tagjává váljon. Mielőtt ez ünnepélyesen bekövetkezne, az „álvizor” továbbáll. A „tragikus bohózat” orosz jellegét Szőke Anita díszletei és Jana Kuttnerová-Hurtigová jelmezei domborították ki.

Évadunkat vidám, szórakoztató darabbal zártuk. Amint arra számítani is lehetett, Zágon-Nóti-Eisemann: *Hyppolit, a lakáj* című zenés vígjátéka közönségünk kedvencévé vált. A címszereplő Pólos Árpád következetes úriemberségével jól „adta” a lakáj szerepét. A háziurat, Schneidert alakító Dudás Péter piros orrával és kerek pocakjával egykettőre beopta magát mindenki szívébe. A fiatal szerelmespárt megformáló Kascsák Dóra és Deme Róbert szép énekes-táncos teljesítményt nyújtott.

Gazsi Tímea
művészeti titkárnő

A revizor

Mese hab nélkül

Jevgenyij Griskovec: **Hogyan ettem kutyát?**

Dunaszerdahelyi Epopeteia Társulás

A civil társalgás az előadóval, **Gál Tamással** – hol van még hely, nincs-e túl meleg, majd szóljunk, ha szeretnénk szünetet tartani – szinte észrevétlenül vált át a monodráma szövegébe. (Csupán a kicsit megemelt beszédtonus árulkodik a „határátlépésről”; talán izgalmasabb volna a simább átkötés.) Voltaképpen tovább folytatódik a megkezdett társalgás: az elbeszélő megszólít minket, szemkontaktusokat keres, személyesen nekünk mesél. Csapongó, részletgazdag történelemzást terít elénk; felsorakoztat személyeket, viharos gyorsasággal váltakoztat helyszíneket és időpontokat. Egy harmonikus arcú, könnyen mosolyra hajló, nyílt tekintetű fiatalember ellenállhatatlan humorral és önironikus gesztusokkal beszél személyiségnyomorító élményeiről. Arról, hogy volt egy ember, aki már nincs. Miután leszolgálta három évét az orosz haditengerészetnél, hazamegy, és bár minden ugyanolyan, mint amikor elindult, mégis valahogy olyan érzése támad, hogy ez a ház már nem létezik.

A furcsa érzet hirtelen a helyére kerül: „én nem vagyok”.

Jurij Griskovec, a kortárs orosz színház sokoldalú alkotója – színész, író, társulatszervező – személyes élményanyagából és saját improvizációinak rögzítésével hozta létre műve első előadását (amellyel a budapesti Trafóban is vendégszerepelt). Az alkotói színház darabjainál kényes mozzanat (s monodráma esetében még inkább az): életre tud-e kelni a mű önálló szöveggént, működik-e majd a lényegét adó személyesség más előadó tolmácsolásában is.

Gál Tamás – **Czajlik József** rendezte – produkcióját látva aktuálisan értelmét veszti a kérdés. Gál ritka szórakoztató mesélő, akinek megvan az a képessége is, hogy bármikor elfacsarja hallgatósága szívét. Mindenfajta didaxis és magyarázkodás nélkül, pusztán a személyiségromlás jeleinek felvillantásával. Egy idő után ő is elkezdte úgy látni, hogy az újoncok nem mosnak fel kielégítően. Aztán meg kutyát is evett, igen, pedig nagyon jól maga elé tudta képzelni a szerencsétlen, kelepcebe csalt állatot. S vannak emlékek régebről is: amikor kisgyerekkorában végre elérkezett a hét fénypontja, az alig kibírható izgalommal várt mesefilm a tévében... ..és semmi másról nem szólt, mint egy irigy süniről, aki annak rendje és módja szerint megjavult, és a végén mindenki énekelt...

Hogy valójában mi minden is történt eddig? „Nem tudom. Meg kell emésztennem. Ennyi.” Segítségünkre van a humor; úgy is mint ellenpont, és úgy is mint életszemlélet. Általa a dolgok mit sem veszítenek a komolyságukból.

Dömötör Adrienne

2008. június 23. (hétfő)

15.00

Charlotte Keatley:

Anyám azt mondta, hogy ne
Komáromi Jókai Színház
Rákóczi-stúdióterem

15.00

Richard O'Brian:

Rocky Horror Show
Újvidéki Színház
Városi Tornacsarnok

15.30

Ünnep

Sepsiszentgyörgyi M Stúdió
Főtéri Színpad

18.00

Kiss Csaba: **Világtalanok**
Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió
Művészetek Háza

19.00

Kávéházi beszélgetés

Gyarmati Katával, Nagypál Gáborral
és Puskás Zoltánnal
Coffein Kávéházi Klub

21.00

Zágon-Nóti-Eisemann:

Hyppolit, a lakáj
Kassai Thália Színház
Várszínpad

A címlapon

Kiss Csaba és Dimény Levente
a Nick Carterben

KISVÁRDAI LAPOK

a Határon Túli Magyar Színházak XX. Fesztiváljának napilapja

Felelős szerkesztő: Stuber Andrea

Szerkesztőség: Jászay Tamás,
Papp Tímea, Szemere Katalin

Fotó: Kovács Bertalan

Nyomdai előkészítés: Jurás László

Nyomdai kivitelezés: PIREHAB (Kisvárdai)

Felelős kiadó: Nyakó Béla

ISSN 1587-8325

Támogatók:

Oktatási és Kulturális Minisztérium
Nemzeti Kulturális Alap

OKM

nka
Nemzeti Kulturális Alap

www.kisvarda.szhaz.hu

OKM

A Határon Túli Magyar Színházak XX. Fesztiváljának támogatói:

Oktatási és Kulturális Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap, Kisvárdai Város
Önkormányzata, Szülőföld Alap, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés

Médiatámogatók: Duna Televízió, Vár FM Rádió, Magyar Színházi Portál,
MCOnet Kft.

nka
Nemzeti Kulturális Alap